

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A kath. tanítók a képviselőkhöz.

A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága f. évi július hó 1-én tartott közgyűlésének a tanítói fizetések rendezése ügyében hozott egyhangú határozatait kapcsán az Egri Főegyházmegyei Kath. Tanítók Egyesülete elnökségileg a következő memorandumot intézte az egyházmegye területéről választott országgyűlési képviselőkhöz:

Az «Egri Főegyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület» nevében és megbízásából mély tisztelettel fordulunk a Képviselő úrhoz, mint a magyar törvényhozás egyik részeséhez. Heves, Borsod, Hajdú, Szabolcs, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyék róm. kath. tanítói, tehát az ország egyik szinmagyar vidékének 1000 szavazó polgára, ugyanannyi intelligens magyar család főntartói, fordulnak az öt vármegyét képviselő törvényhozók mindegyikéhez, köztük a Képviselő úrhoz is.

Fájdalom, nem is kell elmondanunk, hogy mit akarunk. Benne van már a mi kérelmünk, a mi panaszunk az egész magyar közvéleményben, az országgyűlés, a sajtó, a társadalom, mondhatjuk az egész magyar nemzet tudatában és — bátran merjük állítani — rokonszenvében.

Az utóbbi években a drágaság miatt nehéz sorával a legnagyobb mértékben elégedetlen tanító-ság erős mozgalmat indított anyagi helyzetének javítására. A mozgalom hullámai becsaptak a parlamentbe is. A kultuszminiszter úr Ónagyméltósága az elmúlt év őszén ankettet hívott össze a tanítók státuszrendezésének előkészítése céljából, ahol az ország tanítószáma képviselői előadták egyöntetű kívánásaikat a fizetés-rendezésre. Minthogy azonban az ankettet nem követte elég korán az ott előterjesztett kívánások teljesítése, december hóban 4—5 ezer tanító gyűlt össze a fővárosba s a régi ország-házban lefolyt gyűlésükön szenvedélyes hangon kívánták tarthatatlan helyzetük javítását. A kultuszminiszter úr Ónagyméltósága ekkor azt a kijelentést tette, hogy «a tanító-ság helyzete csakugyan tűrhetetlen» és rövid idő alatt

gyökeresen fog azon segíteni. Ez a kijelentés a kultuszminiszter úr személye iránt a kötelese tiszteleten felül, élénk rokonszenvet és bizalmat ébresztett a tanító-ság legnagyobb részében s az izgalom valamennyire elcsillapult. A tanító-ság, ha nem is mindenütt, teljes türelemmel és nyugodtsággal, de általában elég csöndesen várakozott.

Ujabbban azonban olyan hírek kezdenek szállingózni a kultuszminiszteriumból, sőt néhány héttel ezelőtt már a pénzügyminiszter úr tett olyan kijelentéseket a főrendiházban, amelyek a tanító-ságban, kivált a nem állami tanító-kban általános megdöbbenést idéztek elő s amelyek az elcsillapult izgalmakat még fokozottabb mértékben keltik újra föl.

A tanító-ságnak ugyanis cseppet sem túlzott, sőt minden oldalról méltányosnak elismert kívánsága, hogy a törvényhozás őket a XI., X. és IX. fizetési rangosztályba ossza be az összes szolgálati évek beszámításának alapján. Egyszerű, világos kívánság, amelynek teljesítése tagadhatatlanul nagyobb megterhelést fog okozni az állam háztartásában; de semmi-estre sem olyan, amely az ügy nagy fontosságával nem állana arányban, s főképen, amely továbbra is elodázható volna. A magyar tanító-ság megzavart békéjét, nyugalmat és összetört munkakedvét semmi más helyre nem állítja, csak ez a törvény. Ezen a rendelkezésen a legkisebb csorba, a legcsekélyebb módosítás benne hagyja a tanító-ság lelkében azt a fullánkot, amelyet egyfelől az óriási drágaság okozta nyomor, másfelől a tanítóknak a hasonló képességű más tisztviselőktől való megkülönböztetése hagyott a tanítóvilág bensőjében.

Már pedig a kultuszminiszteriumból szállongó hírek, s a pénzügyminiszter úr nyilatkozata szerint az a legmagasabb fizetés, amelyet az állami tanítók az új fizetési tervezet alapján elérhetnek, 200 koronával kevesebb, mint a IX. fizetési osztályban élvezhető összeg. A nem állami tanítók meg ismét 200 koronával kisebb összegig emelkedhetnek föl, mint az állami tanítók. Azonkívül a 19-ik szolgálati év után a

40-ikig, az állami tanítók és a tisztviselők 4 évenként, a nem állami tanítók pedig már 5 évenként léphetnek feljebb a fizetésben. És akkor, amikor ez a 40 év alatt egyenként ezeket kitevő különbség megmaradna az állami és nem állami tanítók fizetésében, akkor ennek tetejébe helyezik azt a piramidális igazságtalanságot, hogy az állami tanítók megkapják a 2, 4, 6 száz korona családi pótlékot, ellenben a nem állami tanítók, — tehát 25 ezer ember, — osztályrészül kapnak 2 millió korona — «segélyt!» — Mindez pedig azt jelenti, hogy az új törvény életbeléptetése után, ugyanegy városban működő, teljesen egyidős állami és nem állami tanító fizetése között lesz 5—6 száz korona különbség, de lehet 800 korona is, a nem államiak kárára.

Ehhez járul meg az az előttünk *hihetetlen*, de szintén a kultuszminiszteriumból kiröppent hír, hogy a *szolgálati éveket csak 1893-tól* kezdve számítanak be, amikor egy 19 éves tanító ugyanannyi fizetést kapna, mint egy 30, 35, vagy éppen 40 éves; s amikor a tanítóságnak egy igen tekintélyes számú része a törvényben biztosított fizetés maximumát soha el nem érheti, sőt meg sem közelítheti, mert arra már ideje nem lesz.

Mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy megmondhassuk, hány milliót takarítana meg ezzel a fizetésrendezéssel a törvényhozás az ország javára, s a legszegényebb szellemi munkások, a tanítók kárára, de azt jól tudjuk, hogy milyen lelkiállapotba juttatná az a tanítóságot és látjuk azt a mérhetetlen szellemi és erkölcsi kárt, amelyet az a magyar népoktatásügyben, a nép értelmi és erkölcsi világában okozna. Mi meg vagyunk arról győződve, s erre — mint a tanítóság élén álló egyének — kötelességszerűen felhívjuk a törvényhozás figyelmét, hogy a megtakarított pénz a magyar nemzeti kulturára származható kárt pótolni nem fogja.

A Képviselő úr, mint a törvényhozás részese, magasabb helyről mélyebben belát a nemzeti élet szálai, rétegei közé, az ország többi polgárainál. Éppen azért nem kell fejtegetnünk előtte a tanítói hivatás fontosságát. Csupán érintően említjük föl, hogy az iskola tulajdonképpen való célján kívül, az állami élet minden nagyobb kérdésének megoldásánál, döntő befolyással szerepel az elemi iskola.

A *hadserg* modern felszerelése csak egy része a kitünő véderőnek; a másikat, a legénység intelligenciáját, s a jellem értékeit, amilyen a hazaszeretet, bátorság, fegyelmezettség, — a népiskola adja. — A *választói joghoz* az egyetlen megbízható cenzust, az értelmi színvonalat a népiskolától kapjuk. — A *nemzetiségi kérdésnek* kedvező megoldásában a magyarul beszélni, olvasni, írni tanító, a magyarság iránt rokonszenvet ébresztő népiskoláé az oroszlanrész. — Hogy a *sajtó* és az *irodalom*, amely az egész országot át, meg átszövi és terjeszti a művelő-

dést, képes legyen nagy feladatát teljesíteni, ehhez a népiskola olvasástanítása a *conditio sine qua non*. Vegyük el a népiskola hatását a nemzet életéből, s a sajtó egyszerre tehetetlen, mozdulatlan erővé válik. — Az *ipar* és *kereskedelem* egy lépést, egy mozdulatot nem tehetnének a népiskola nyújtotta ismeretek nélkül. — Mindezekből pedig az is következik, hogy a népiskola fejlődésével fejlődnek az említett állami ügyek is.

■ Nem fejtegetjük a fizetésrendezés érdekében az elemi iskola fontosságát mélyebben; azonban kötelességszerűen fel kell hívnunk a törvényhozás figyelmét egy körülményre. A magyar tanítóság előtt a sok kérdés, mellőztetés, a megélhetéssel való küzködés között egy új perspektíva nyílt meg, egy tudat ébredt föl, amely némelyeknél már régen megvolt, de a nagy többségnél szunnyadott. Ez a tudat, hogy *a tanító lehet a népek szellemi vezetője*, amikor ő irányítja a nép gondolkodását, hangulatát, érzéseit és akaratát. Ezt mi, mint tény, mint tapasztalatunkat említjük föl, de egyszersmind kötelességszerűen rámutatunk a Képviselő úr előtt arra a várható következményre is, hogyha a tanítóság ezt az öntudatra ébredt, hatalmas erőt érvényesíteni fogja, annak lehetnek igen üdvös eredményei is, de származhatnak belőle veszes következmények is nemzeti életünkre. Ha a tanítóság lelkét a hazaszeretet, vallásosság, idealizmus, az igazság fenségének, legyőzhetetlenségének tudata s *a sorsával való megelégedés érzése* hatja át, akkor az erkölcsi reáhatás a népre bizonyára áldásos lesz; ha ellenben a tanítóság szíve megtelik az elégedetlenség, keserűség, kétségbeesés érzelmeivel, kivesz belőle az *igazság erejében való hit*, akkor ezek az indulatok megfertőzik azt a forrást, ahonnan kapja a nép maga is és kapják gyermekei is egyéniségük erkölcsi alapját, a jellemfejlődés lelki táplálékát. Mi kötelességszerűen felhívjuk a törvényhozás figyelmét arra a végzetessé válható következményre: ha az öntudatra ébredt tanítóság lelkéről a keserűség, a vele szemben gyakorolt igazságtalanság és kivált az élet nyomoruságaival való küzködés, letépi az idealizmus szárnyait s abba az irányba tereli őket, amely felé az igazság fenségében csalódott lelkek szoktak tévedni.

■ Ma az ország 32 ezer tanítója 32 ezer intelligens ember, lelkében az *ő műveltségének és hivatása fontosságának önrzetével*; a fejlődő, haladó magyar nemzeti kultúra alapvető szellemi munkásai, akik céltudatosan dolgoznak az iskolában és az iskolán kívül. Ez az utóbbi munkakör azonban csak akkor fog igazán kiszélesülni, teljes nagyságában kibontakozni, ha a tanítóság az igazi népnevelésre: az iskolán kívül való munkálkodásra megkapja az impulzust, az ösztönző, biztató, hajtó erőt, a törvényhozás méltányoló, igazságos intézkedéseiben.

Mély tisztelettel kérjük a Képviselő urat,

...ltóztassék az országgyűlési tárgyalásnál és
...ár előzően is oda hatni, hogy az összes tanítók
...alamennyi szolgálati éviük beszámításával min-
...den legesekélyebb módosítás, változtatás nélkül
beosztassanak a XI., X. és IX. fizetési rang-
osztályba s a nem állami tanítóság is egyenlően
részesüljön a családi pótlékban. A korpótléket a
tanítóság szerzett jognak tekinti. Biztosíthat-
juk a Képviselő urat, mint törvényhozót, hogy
ha ez, amint bizton reméljük, várjuk, bekö-
vetkezik, akkor a tanítóság lelkében a keserű-
ség, munkakedvetlenség, idegbontó izgalom,
helyet fog adni a békének és lelkesült munkás-
ságnak a magyar nemzeti kultúra javára. Ha,
amire gondolni sem akarunk, várakozásunkban,
reményünkben csalódnánk, mi kötelességsze-
rűen elmondtuk a Képviselő úrnak erről is né-
zetünket.

Mély tisztelettel

Eger, 1912. évi július hónapban.

Kelemen Lajos *Venczell Ede*
róm. kath. igazgató-tanító egyházmegyei tanfelügyelő,
az egyesület világi elnöke. az egyesület egyházi elnöke.

Bukna József *Gáspár István* *Róvó Lajos*
htttanár. róms. kath. tanító. róms. kath. tanító,
az egyesület jegyzője.

Levelék egy kis faluból.

Irta: *Oszoly Jolán.*

Édes Mártám! Ugy-e csodálkoztál, mikor meg-
hallottad, hogy én, Szentmihályfai Fáy Mária elfog-
laltam egy kis falucska tanítónői állomását. Az inté-
zetben azt mondtam, hogy csak városba megyek.
Nem kaptam másutt állást édes Márta és hiába a
nevem előtt a "szentmihályfai", ha nincsenek hozzá
kenyéradó földek. Az én kenyéradóm a diplomám,
amelyben nem is vagyok Szentmihályfai, csak egy-
szerűen Fáy Mária kisasszony.

Édes Mártám, nekünk, akiket ott neveltek a város
szűk utcáiban, bezárva a nagy kőóriások közé, fogal-
munk sincs arról, milyen nagy egy kis falu! Az apró
cserebogárhátú házak közül ellátunk a nagy erdőig,
a vadvirágos rétekig és utcán minden ablak muskát-
lija mégis a mi ismerősünk és minden ákácvirág
nekünk nyílik.

Csak az ember kevés. A hozzánk illő ember Márta,
akivel beszélgetni lehet. Az öreg, nyugalmazott tani-
tőéknál vagyok kosztol. Egyszerű, jó emberek. Szer-
telem őket.

A kántortanító fiatal ember. Nem is számítom.
A neve Kís. Egy «s»-sel, minden predikatum nélkül.
Tegnap láttam, orgonabokrokat ültetett, mint va-
lami kertész. Te és ennek van oklevele! Azt hiszem,
a férfiképzőben nem veszik olyan szigorúan a tanu-
lást, mint nálunk. Igaz, hogy tavasszal gyönyörű
lesz a virágzó orgonabokor, de a magasabb tuda-
mány kizárja az ilyen semmi foglalkozást. Ezerszer
csókol Mária.

Édes Mártám! Szegénykém, hát sajnáltál, hogy
ilyen kis faluba kerültem? Köszönöm a részvéte-
det, de nem ez az én legnagyobb bajom.

A gyerekekkel annyi sok a dolgom. A multkor

még nem is tudtam, mit tesz az, bemenni 86 apróság
közé, akik nem is értik a beszédemet. Nem, ezek nem
fognak szeretni engem, hiszen nem is tudom a nyelv-
üket és ha tudnám, a magas állam azért küldött,
hogy a magyar beszéd esendüljön meg mosolygó
ajkukon.

Tanácsalananul álltam köztük egy ideig. De azután
eszembe jutottak a szemléltető képek és megkezdtem
az oktatást. Márta, édes Márta, 86×2 szem ragyogó
tekintete figyelt reám és amikor kimentünk, egy
leány megsimogatta a fehér battiszt kötömet.

Jól esett, de a szemem mégis tele lett könnyel,
amikor elhaladt a gyermekcsereg. Kís szintén akkor
bocsátotta haza a tanítványait. Úgy látszik a köny-
nyeket ő is észrevette és meg akart vigasztalni. Azt
mondta nekem:

— A kisasszony ablakai alá lehetne egy ág virágot
ültetni. A nyáron nyílna benne a fehér viola.

Kézet nyújtottam neki.

— Majd ültetek bele fehér violákat, kolléga.

Bementem a szobámba. Ablakomból sokáig
néztem az erdőt. Hányféle színe van a lombhullató
fáknak! Istenem, mennyi színt kell adnom a reám
bizott gyermekek látni kívánó lelkének és mennyi
sok dolgom lesz addig, míg azok a fák új ruhát
kapnak odaát. Nagy munka vár itt reám, azt már
tudom, édes Márta.

Sokszor csókol:

★ *Mária.*

Édes Mártám! Jól sejtetted, dolgoztunk a télen
igazán. A szél sokszor rázta az ablakot, az üvegen
keresztül láttam, hogy hull a milliárdnyi hópehely,
de én nem ijedtem meg tőle. Csak rázd a kopasz
erdő fát haragos szél, hulljal az utunkra fehér
hópehely, annál jobban esik a munka idebenn!
Észrevétlenül jött el a tavasz. Még hűvös volt, de
a gyerekek játszottak az utcán. Ott a tanyájuk a
templom mellett és amikor arra mentem, felhang-
zott a határszéli utcán a szívből fakadt magyar
köszöntés. Mert szívből jött, tudom. A gyermek
amit maga jószántából tesz, az szívből fakad, ezt
én már tapasztalásból mondhatom. A magyar
köszöntést se parancsoltam nekik. Biz ez mulasz-
tás volt tőlem, elhiszem, de annyi munkánk volt
úgy is. És most megelőztek és ez a meglepetés ki-
mondhatatlanul jólesett.

Mártám most egy magyar éneket tanulunk
az iskolában. Szeretnők bevinni az Isten házába a
magyar éneket. Itt még németül énekelnek. Úgy
gondoltuk Kissel, hogy majd vizsga után a hiala-
adó istentisztelet a gyermekek miséje lesz. Akkor
ők fognak énekelni, természetesen magyarul.

Te Márta, ti ott a magyar emberek között nem
is tudjátok, milyen szép ének ez: Boldogasszony
anyánk...

Kís szépen játszik harmóniumon. Tehát a zené-
hez is ért. Olyan lágy, olyan szép a kísérete ehhez
az énekhez.

Mióta az a meglepetés ért, sokszor járok künn.
Kivált mióta virágba borult a határ. Tegnap is
künn voltam a réten. Nincs, nincs még egy ilyen
virágos rét, ahol ilyen nagy a fehérvirágu margaret
és ilyen szép a sárgacsillagos kék nefelejts.

Hazavittem egy csokorral. Kís meglátta. Azt
mondta:

— A nefelejtseket tálba tegye, Mária kisasz-
szony. Egy kevés homokot szórjon a tál fenekére,
meglátja, milyen magasra nő a nefelejts.

Megtettem, mert ő biztosan ezt is tudja és én

szeretném, ha sokáig nyilna az én szép kék ne-felejtsem. Amíg a vízbe raktam a virágokat, eszembe jutott: «Istenem, milyen lesz a vizgánk?» És halkán énekeltem: «Boldogasszony anyánk, régi nagy Patronánk...»

Kisnek is ez lehetett az eszében. Az ablakok nyitva voltak, behallatszott hozzám a harmónium hangja és az ének: «... ne feledkezzél meg szegény magyarokról...»

Szeretettel csókol: *Mária.*

Édes Mártám! De szép volt, de felejthetetlen volt az én első vizgám itt ebben a kicsi, kedves, határ-széli faluban.

Nincs a ti várostokban annyi szép virág, mint amennyit ad nekünk a rét, a gabonaföldek, a csobogó patak partja. A nagy fekete táblára csupa fehér virágokból fontuk a koszorút, réti margaretból. Magyarország térképére nefelejtésből tettük, hogy soha el ne felejtsek a gyermekek, hogy ez a föld az, amelyen bölcsőjük ringott, amelyen élnek és ahova bizonyosan a koporsójukat is leteszik.

Az ablakokban csupa fehér, meg piros muskátli volt. Nemzeti szín, a zöld levelek között. A természet megtöltöttek a szülők. Édes Mártám, ezek közül kettő sem tudott magyarul és mégis ragyogott a szemük, mosolygott az ajakuk. Az én szívem tele volt gyönyörűséggel. Egyszer hátranéztek. A sarokban szeméit törölgette egy anya. Szavalt a kis leánya. Megkérdeztem.

— Érti?

— Nem. De hallom. Olyan szépen mondja a Liol. Hát ha még értette volna: «Szeresd, szeresd, sohase hagyd el hazádat...»

Írjak neked a miséről is? Tudja Isten, még ezek után is félttem egy cseppet. Amikor végigtékittem a komoly arcú gyermekseregen, a szemembe szökött a köny. Felnéztem a kórusra egy cseppet. Kis nyugodtan ült az orgonánál. A muskátli Szűz-Anya oltárán már égett a gyertya és bejött a fehér-hajú, jószágos öreg esperes. Kis játszani kezdett az orgonán.

Márta, te, ott messze, ahol mindig magyarul énekeltek, meg sem érted, mit éreztem én, amikor felhangzott: «Boldogasszony Anyánk...» Kis gyönyörűen játszott és sohase volt ennél szebb a mi kicsi, fehér templomunk.

A mise végeztével a szülők tömegesen jöttek oda hozzánk. A haragosdiból, amivel a magyarosítást fogadták, szépen kinyílt a béke és szeretet virága.

Igazán sokat dolgozott ez a Kis. Amikor hazamentünk és mindegyikünk elvitte az iskolából a maga virágait, egy szál margaretot és két szál nefelejtést adtam neki az anyémból. Megérdemli, hogy neki több legyen, mint nekem, sokat fáradott.

Számtalanszor csókol: *Mária.*

Édes Mártám! Kinyílt az ablakom alatt a fehér viola. Egész virágerdő az az ágy. Gyönyörűek, tiszták, fehérek, mint a frissen hullott hó, illatosak, beszédesekek, mintha minden virág nekik adta volna át mesélgető, édes illatát.

— Ugy sajnáltam itthagyni őket. De már nem tanítunk és ha nincs is anyuskám, ahová hazamenjek, úgy gondoltam, egy kis körutat csinálók az ismerősök és rokonok között, ha már itt fölösleges vagyok.

Kisnek is megmondtam, hogy egy időre elme gyek. Nagyon szomorú lett.

— Most megy el, amikor kinyílt a fehér viola? Most megy el, hogy ne lássa ezeket a szép virágokat, amiket akkor ültetett, amikor még meg se szokott nálunk. Ne menjen el, Mária!

Először szólított keresztnevemem és én nem tudtam ezért haragudni, édes Márta. Sajnáltam a violákat is. Kis bizonyosan megérezte ezt. Megfogta a kezemet.

Mária, édes Mária, ne menjen el most. Nézze, kössünk ebből a sok violából szép, fehér mennyaszszonyi csokrot.

Édes Mártám, mit írjak többet? Ez lesz az én falum. Ezután igazán nekem nyílik a rétek minden virága, ismerősöm lesz minden ákácvirág.

Sok, sok csókot küld: *Mária.*

Édes Mária! Beteljesült az álmom. Szívem szerint a jó Isten előtt is segítőtársra vagyok egy munkás, melegen érző embernek.

A gyerekek, a mi tanítványaink az iskolától a templomig behintették az utunkat vadrózsa szirmával, kakukfűvel és kék búzavirággal.

Fehér virágos Mária oltáránál volt az esküvőm. Az öreg tanítópár megcsókolt minket és mindenki boldogságot kívánt nekünk. Szeretem ezt a kis falut édes Mártám, nagyon szeretem.

Igaz szeretettel csókol: *Mária.*

A gyakorlati kézimunka tanítása a leányiskolában.

(Zalánffy Gizella közgyűlési előadása.) III.

Tény, hogy a kézimunka nem csupán a női, hanem a mesterségek gyakorlása s így a slőjd is, de épp úgy az összes gazdasági-, háztartási- és kertészeti gyakorlatok, roppant érdekesek a gyermek előtt. Még a tompaelméjű gyermek is örömet lel bennük. Csak látni kell azt az örömet, melyet a bármilyen csekély, kész munka okoz. S itt igazán roppant ösztönző a példa és a verseny. Amelyik gyermek otthon a kézi-foglalkozásra nem volt rábirható, az iskolában nihamar megszereti, meg is ügyesedik benne.

A munka gyönyörködtető, mert az ember testi és szellemi szervezete egyaránt foglalkozást kíván. Olyan legyen tehát a munka, mely a foglalkozásnak ezt a vágyát kielégítse. A női kézimunka pedig ilyen. Nem jár nagy megerőltetéssel, tehát nem meríti ki a testi erőt. De kellő tápot ad a szellemnek is, van alkalmakörében az ítélőképesség foglalkoztatására s esztétikai érzelmek ébresztésére. Így a női kézimunka megfelel a munkáról alkotott eszményképnek: egyesül benne a munka és a szórakozás fogalma.

Végül a munka, tehát a kézimunka gyakorlati hasznáról mit is mondjak? Ismerjük azt mindannyian! Legalább ismernünk kell, ha nem akarunk «a régi, jó idők» elmúltán siránkozni, hanem az «új, jó idők»-re igyekeznünk érdemesek lenni. A körülöttünk forrongó nagy változások láttán sokan fejesóválva mondják: «Mennyivel több nőnek kell ma kenyeret keresnie, mint régen!» Én az ilyenre hálával és örömmel szeretném felelni: «Mennyivel több nőnek lehet ma kenyerét megkeresnie, mint régen. Igen, ez lehet a nagy dolog! Lehet anélkül, hogy cseléddé kellene lenni, lehet anélkül, hogy szükségképpen el kellene szakadnia családjától, mert hiszen a szűk viszonyok közé

jutott jó család leánya nemcsak nevelőnő lehet már; lehet anélkül, hogy a «társaság» megszüntetné vele az érintkezést, mint régen sokszor; — és lehet úgy is — ha csupán kézimunkához ért is.

Ma tehát, mikor az élet gazdagon nyújtja a nőnek a kenyérkereső eszköz megszerzésére is, használására is az alkalmat, ma százszorosán kár az, ha ezeket az eszközöket valaki nem fordítja javára. Hogy ennek belátása mily gyors és ésszerű fellendülést tud teremteni rövid idő alatt is a nők foglalkozásának dolgában, arra éppen Magyarország társadalmi életének utolsó néhány évtizede nyújt gyönyörű példát.

Mert, ha az első lépés a családi jólét emelésére a megtakarítás, azután a mai viszonyok közt már simán következhetik, jóformán akárkinél a második lépés, a pénzszerzés. Nem kell ahhoz ma már szegénynek lenni, hogy a család nőtagjai is szívesen keressenek; sőt sokszor a családi jövedelem gyarapítása éppen azokban a jobb körökben üdvös igazán, ahol «reprezentálni» is kell. Arra, hogy még az egészen jósorsú középosztállyal is helyes, ha a család nőtagjai is hozzáadnak valamit a jövedelemhez, természetesen a legrégebb kulturájú államok, Francia- és Angolország jutottak el leghamarább és így ebben a két országban találni leggyakrabban azt, hogy olyan családokban, ahol az apa jövedelme (kivált, ha többen vannak hozzá) esetleg csak aféle kispolgári szinten tudná tartani a házat; az történi, hogy három-négy családtag is keres, mondjuk csak könnyű módon ipari, műipari foglalkozással és ime, ennek révén odalendülnek föl a jómódú, igazán szép háztartású családok közé, ahol az embereket nem nyomja az a holt súly, ami bizony minden úriasságnak, előkelőségnek megöli betűje: az adósság. És mi a forrása az adósságcsinálásnak? Néha a szükség, legtöbbször az úrhatnamság. S csak Budapesten mily rettenetes rombolást visz véghez! Statisztikát mutatják ki, hogy gyönyörű fővárosunk kereső lakosságának csak egy tizede független anyagilag; két tizede teljesen el van adósodva; három tizedének hitele sines; a többi kisebb-nagyobb adóssággal él. Mily szomorú kimutatás ez erkölcsileg is! Mert az eladósodás egyúttal a korrupció melegágya. Az eladósodott ember nem független. Nemcsak a részrehajlásnak van kitéve, hanem kötelességét sem teljesítheti hiven; mert erejét, gondolatát az adóssággal való küzködés foglalja le. A lejáratok számontartása, a törlesztéshez szükséges pénz előteremtése éjjelét-nappalát felemészti; hivatalában csak fél kézzel, fél lélekkel dolgozik. S hányan botlanak el közülök! Pedig amennyi ész, ügyesség, kitartás, lelemény kell ahhoz, hogy az ily eladósodott ember fennúszhassék, annyival a legnagyobb életfeladatok végrehajthatná! Mennyi energia vesztéség ez a köz- és az egyesek számára! A szellemi munka rokkantjainak a száma egyetlen nagy városban sem oly szembeszökő, mint Budapesten; pedig nem a munka öli meg őket, hanem az adóssággal való viaskodás s az azzal járó zaklatottság. Az adósságra alapított élet lassanként megöri a lélek ellentálló erejét, tönkreteszi az akaratot és végül elpusztítja az idegrendszert. Ezért káros nemzeti szempontból is.

Vissza tehát a női munkához, még azokban a családokban is, hol «reprezentálni» kell. A reprezentáláshoz valót munkával, nem pedig kölcsönrel kell pótolni.

Francia- és Angolországot, a kultura e két klasszikus földjét, régi, megszürodött társadalmi élete segítette

abban, hogy női segédkezet nyújthassanak a férfinak a megélhetés gondjaiban; minket pedig kötelez a multunk arra, hogy a magyar asszony, magyar leány családja s közvetve az egész országra emelkedésében is segítőtársa legyen a férfiak javának. És kötelez nemcsak multunk, nagyasszonyainak örök-emlékü példája — a Lorántfy Zsuzsannák, Károlyi Zsuzsannák, a Szilágyi Erzsébetek, a Zrínyi Ilonák s más kiváló magyar asszonyoké, akik amellett, hogy minden nőies erénnyel ékeskedtek, nemcsak szóni, főzni, varrni, főzni tudtak, de képesek voltak férjük távollétében várakat védeni, fegyverszállítókkal szerződni, nagy kiterjedésű birtokaikat kormányozni, építkezéseket vezetni, gyermekeik neveltetésére felügyelni, iskolákat állítani, tudós férfikkal értekezni. Ezek a kiváló nők, mind hűséges osztályosai tudtak lenni férjük munkájának. Kisebb arányokban ugyanezt tették a régebbi korban a kisebb embeerek nejei is. De kötelez a jelen kiváló magyar asszonyai példája is, akiknek az ország, a nép vagyoni helyzetért tett munkássága a magyar művelődéstörténetbe tartozik már most is. Avagy, ki ne hallotta volna Gyarmathy Zsigáné nevét, aki megmutatta, mit tehet egyetlen nő lelkesedése, akaratereje egy egész vidék boldogulására? Példáját követik egyebütt is: a bodrogekői szatmári asszonyok újra kezdik a szövést, gyékénykötést; Komáromban a varrottasból, Háromszékben, Hétfaluban a szöttesből, Pozsony vidékén a himzésekből pénzelnek s mindenütt egyes okos, tevékeny úri vagy mágnásasszony intézi a munkát. De még hány vidéke van az országnak, ahol ily szervező kéz nem akad? Az állam létesíti a háziipari tanfolyamokat s a gazdasági ismétlőiskolákat leányok számára is; ám azokat az iskolákat csakis a társadalom éltető részvéte virágoztathatja föl. A rést egyre jobban török az ósdi előítéleten is: a művelt nők munkáját értékesítő Klotild-Egyletben ma már nem álneveket mondanak be, hanem a dolgozó úrinők a megrendelést saját nevükre fogadják el. A miskolci leány-egylet tagjai — hallom — pénzért varrnak a gyár részére nyakkendőket. A fővárosban a két nagyműveltségű, előkelő Szontagh nővér által kitalált csetneki csipke-tanfolyam résztvevőinek kész munkáját azonnal készpénzzel fizették. A késmárki, ma már európai hírű himzógyárat férfias energiával egy művelt, úri nő vezet, ki a rajzokat is maga készíti. A Zsolnay-gyárnak a rajzokat kifogyhatatlan bőségben szintén a volt kiváló gyáros tehetséges, művelt leányai szolgáltatják. A Vízcsöpp-Társaság tagjai maguk mintazzák, öltöztetik, szerelik fel százsámra a Mikulást, ma még csak jótékony célra, holnap talán a józanabbak keresetforrásul is.

Mindez gyöngé kezdet még. De mélyreható átalakulás csiráját hordja magában. Mert a nők e józanabb életfelfogása lassanként át fogja alakítani a család révén az egész társadalmat. Temérdek munkaerő fog így fölszabadulni. S ez szinte beláthatatlan perspektívát nyit a nemzet jövő fejlődésébe.

b) A kézimunka térfoglalása.

A női kézimunka tanítása a család köréből indult ki s lassanként vált iskolai tárggyá. A régi patriarkális társadalomban a nő látta el a családot ruházattal s mindazzal, ami a ruházat s így a kézimunka körébe tartozik. A nőnek ez a hivatása oly régi, hogy visszanyúl a történelem előtti időkbe.

A kézimunka tanítása a család köréből a közép-korban megy át az iskolába. Legelőször a kolostorokban foglalkoznak rendszeresen kézimunkatanítással s a zárdák mind mai napig kiváló gondot fordítanak a tanításnak erre az ágára. Mindezek azonban a regebbi időben csak magánvállalkozások voltak, a hatóságok figyelme csak a XVIII. században fordul e tárgy felé. Magyarországon legelőször Mária Terézia rendeli el 1762-ben a kézimunkatanítást, de csak az arvházakra nézve.

A kézimunka még mindig soká nem kerül az elemi iskola kötelező tárgyai közé. A népiskolának még 1879. évi tantervében sem foglal helyet a kézimunka, bár Trefort miniszter már 1872-ben szükségesnek tartja a kézimunka tanítást népiskolában s elrendeli annak felkarolását. A székelyfőváros — mint minden új és gyakorlati eszme lelkes pártolója — a maga tantervébe föl is veszi e tárgyat. Az országos tanterv kötelező tárgyai közé azonban csak az 1905-ben kiadott tanterv által kerül be.

Jobb sorsa volt a női kézimunkának a felső népiskolában és a polgári iskolában. Az előbbiben már 1868-tól, az utóbbiban pedig 1869-től szerepel a kötelező tantárgyak sorában.

A tantervek, különösen az elemi iskoláé, pontosan kijelölik a teret, melyen a kézimunkatanítónak mozognia kell és lehet: a polgári iskoláé több szabadságot enged a vezető egyéni felfogásának s izlésének érvényesítésére s a célt tartja főképp szem előtt eme utasítással jelölve ki az anyagot: "A polgári háztartásban szükséges női kézimunkák készítésének megismerése és gyakorlása. Tehát lehetőleg kerülni kell itt a gyakorlati célt egyáltalán nem szolgáló u. n. fenyűzési munkákat, melyek a munkakkal való túlterhelés révén a pedagógiai cél elérését is veszélyeztetik.

Engedjek meg, melyen tisztelt Hölgyeim s Uraim, hogy az említett tantervek száraz részletezése helyett két dolgot emeljek ki különösen, melyet a kézimunkaoktatás terén rendkívül fontosnak tartok. Az egyik a nemzeti elem érvényesítése a kézimunkaoktatásban. Mert itt is érvényesülhet a nemzeti elem, sőt talán fokozottabb mértékben, mint bármely más tárgynál. A szép kultusza ugyan nincsen nemzetekhez kötve, de azért a formák, a vonalak, a színek, a stílus nyelvében is megszólalnak a nemzeti sajátosságok, melyeknek megőrzése és ápolása honleányi kötelesség és egyúttal szívünknek is kedves cselekedet. Hiszen ápolni az ősi hagyományokat, pártolni mindazt, ami magyar, lelkesedni mindenért, mi nemzeti — ez kell, hogy legyen az eszményi magyar nő programja.

A nemzeti elem gazdagon nyilvánul a diszitó stílusban. A régi népies viselet tanulmányozása pedig a formák egész kincsét mutatja föl.

A régi művészet az ország egy-egy vidékén más-más kézimunkákban nyilvánul. A kézimunkatanítónak ezeket tanulmányozni kell s nemcsak arra törekednie, hogy egyik-másik munkát felkarolja, hanem arra is, hogy azt megneemesítse, izlésessé tegye s a használatban célszerű alkalmazását megtalálja. Így tett egy lelkes, magyar asszony, Gyarmathy Zsigáné, kiről már előbb szoltam, ő hozta divatba Erdély egyik vidékének, Kalotaszegnek házi iparát, a varrottast. Mások megismertették a esetnekí csipkét. Vannak vidékek, ahol megint másféle csipkét készítenek. Egy lelkes magyar rajztanár a maga mintái után parasztleányokkal készítettett csipkéket. Ezek Dékányi Árpád halasi csipkéi. Mind-

ezeke példák a magyar népi művészet és kézimunka fölkarolására, de egyúttal példák is a nemzet elem érvényesülésére a kézimunka terén.

A másik a rajztanítás egybekapcsolás a kézimunkaoktatással.

A paedagógia elvei szerint ugyanis valamennyi tárgynak vonatkozásban kell lenni egymással, mert csak így alakulhat ki egységes képzetkör, egységes fölfogás s egységes világnézet a tanulók elkülletében. A kézimunka sem lehet tehát valami izolált, vagy éppen a többi tárggyal szemben álló tárgy. Sőt valamennyivel összefüggésbe lehet és kell is hozni. Legfontosabb azonban szerintem az az összefüggés, mely a kézimunkatanítás és a rajztanítás között fennáll.

Az új polgári-iskolai tanterv külön egyzetben emeli ki, hogy "a sik díszítmények rajzolásánál lehetőleg tekintettel kell lenni a kézimunkatervezetekre". Ez azonban az elemi iskola magasabb osztályaiban is kivihető. A főváros iskoláiban maris szép eredményeket mutatnak föl e terén. A rajz tanítása általában szolgálja a kézimunka tanítást azzal, hogy az izlést tökéletesíti s nemesíti. A rajztanítás körében van alkalma a növendéknek szép formák, szép vonalak szemléltetere, színek összeállítására a a tervezésben való gyakorlati kísérletezésre. Az a minta, melyet valaki maga rajzol a kézimunkára, mennyivel értékesebb, mint az, melyet gépies uton előnyomat! Ha a rajztanítás csakugyan párosulni fog a művészi érzék fejlesztése révén a kézimunkaoktatással, óriási mértékben fog emelkedni a női kézimunka értéke. Igaz, hogy a tervezéshez a rajztudáson kívül hajlam s velünk született tehetség kell. De bármily csekély is bennünk ez utóbbi, fejleszthető. Két fontos fejlesztője pedig e tehetségnek: a rajztanítás és kézimunkatanítás.

Ezekben volt szerencsém rámutatni azokra az elvekre, melyeket e tétel körében legfontosabbnak, gyakorlati s művészeti szempontból legszükségesebbeknek tartottam.

Bár eltaláltam volna a kellő hangot, hogy legálabb egy paránnyal hozzájárulhatnék a női kézimunkák intenzívebb megkedveltetésére révén a kath. tanügy emeléséhez, édes Magyar hazánk és lakóinak boldogulásához, szebb, gazdagabb jövőjéhez!

SZEMLE.

Egy fontos válasz. Az egrí főegyházm. rk. tanítóegylet elnöksége Zichy János gróf vallás- és közokt. miniszterhez, mint Eger város képviselőjéhez megküldötte a lapunk első helyén közölt memorandumot, melyre a miniszter úr a következő választ intézte az elnökség útján az egyházmege kath. tanítóihoz:

Főtisztelendő Elnök úr!

Vettem az egrí főegyházmegyei római kath. tanító egyesület nevében hozzám intézett beadványát. Mindenkor azt az elvet vallottam, hogy a *róm. kath. tanítók és egyáltalában a nem állami tanítók az államiakkal egyöntetű elbánásban részesítenének.* Örömmel közölhetem, hogy ezt az elvet a fizetésrendezéssel foglalkozó tárgyalások során is iparkodtam keresztül vezetni. Az az elenyésző csekély különbség, mely ezentúl is jennmarad az állami és nem állami tanítók között, számbavehető eltérést nem jelent. *Családi pótlékot, mely kizárólag az állami tisztviselők részére létesítettett, természetesen nem biztosíthattam a nem állami tanítók ré-*

szére, de ezen a téren is igyekszem a disparitást eltüntetni az által, hogy a nem állami tanítókat e téren drágasági segély engedélyezésével jogom kárpótolni.

Meggyőződésem, hogy a fent vázolt fizetésrendezés olyan alapot teremt, mely a tanítóság anyagi helyzetének az állam mindenkori teherviselő képességéhez mért fokozatos javításra alkalmas. Abban a reményben, hogy a róm. kath. tanítók ezekből az eredményekből megnyugvást merítenek a jövőre nézve is, kérem őket, viseltessenek bizalommal jóindulatú gondoskodásom iránt, mellyel anyagi helyzetük javítását előmozdítani törekszem. Kötőnő tisztelettel Zichy s. k.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Magyar nyelvtan különös tekintettel a helyesírásra és fogalmazásra. A katolikus elemi népiskolák II., III., IV., V. és VI. osztálya számára. Irta Csapkovits János tanító.

A Szent-István-Társulat kiadásában eddig nem jelent meg oly Magyar Nyelvtan, melyet úgy aránál, mint terjedelménél fogva használni lehetett volna az osztatlan (falusi) népiskolában. Ezen a hiányon segíteni óhajtván, Csapkovits János kollégánk irt egy Magyar nyelvtan-t, mely minden tekintetben megfelel a falusi népiskolának.

Tankönyvét a Katolikus Tanügyi Tanács Tankönyvbíráló Bizottsága megírálta, illetve engedélyezte és a Szent-István-Társulat adta ki.

A könyv címe is mutatja, hogy a fősúly a helyesírásra és fogalmazásra van fektetve. A nyelvtan tanítása csak eszköz. Eszköze annak a magasztos célnak, hogy a gyermeket megtanítsuk arra, hogy a gondolatait akár írásban, akár élőszóval helyesen, érthetően, de mindig öntudatosan kifejezni tudhassa. A könyvben felvett gyakorlatok, mesék, költemények, a költeményeknek prózára való áttétele és a leírások fogalmazásra készítik a tanulót. A tollbmondások a helyesírást szolgálják.

A nyelvtan tanítása egészen új csapáson halad. Minden egyes fogalom és szabály tanítása egy-egy meséből, példából indul ki s a levezető módszer segítségével már akkor válik tudatossá a gyermek lelkében, mielőtt a szabály betanítását megkezdendők: s ez olyan könnyű módon történik, hogy a gyermek magától jön rá, magától ítél, csoportosít lelkében. Tehát meséből indul ki a szabály ismertetése s ott a könyvben szemünk előtt folyik le annak a pedagógiai levezetése.

A felvett ismétlődő fejezetek (minden egyes osztály tananyagának a végén) nemesak hogy jobban megőrkítik az elvégzett tananyagot a gyermek lelkében, hanem a helyesírás és fogalmazás szolgálatába szegődnek s szinte ösztökélik a tanulót önálló gondolkodásra, a helyes és szabatos írásra, fogalmazásra.

A könyvet körültekintő gyakorlatlóság jellemzi, meglátszik, hogy a gyakorlat embere írta. Szerzője, aki már 20 éve működik a tanítói pályán, jelen könyvében csak a nyelvtanítás terén

szerezett tapasztalatait, merész újításait rögzítette meg.

Tankönyvét a kultuszminiszterium 88975—1912. szám alatt a nem magyar tanítási nyelvű katolikus iskolák számára is engedélyezte.

A könyvnek bolti ára oly csekélyre van szabva, hogy azt a legszegényebb gyermek is megveheti; mert dacára, hogy öt tanévre szól (egy kötetbe kötve), 50 (azaz ötven) filler az ára. Ilyen előnyösen kiállított könyvet csak a Szent-István-Társulat önzetlen áldozatkészsége adhatott ki.

Szíves figyelmükbe ajánljuk kartársainknak, hogy e könyvet, annak alapos tanulmányozása után, iskolájukba bevezetni sziveskedjenek.

Mutatványpéldányt a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) egyszerű levelezőlapra szívesen küld.

Minden iskolánál nélkülözhetetlen a katolikus népiskolák új rendszabályainak a könyve. Tanítónak és iskolaigazgató lelkésznek úgyszólván napról-napra szüksége van rá. Az egyházaságok rendeletileg kötelezővé tették beszerzését az iskola, vagy a templom pénztára terhére. A könyvhöz függelékül vannak csatolva az összes tanügyi törvények és rendelkezések. A vaskos kötet ára fűzve 4 korona, egész vászonkötésben 5 korona és megrendelhető az összegnek előzetes megküldésével az Országos Katolikus Tanügyi Tanács központi irodájánál, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

A jövő évi tankönyvjegyzék. Lapunk 30-ik számához mellékelten jutott a tanítói kar kezébe a jövő iskolai évre megállapított és érvényes hivatalos tankönyvjegyzék. A kath. iskolákat első sorban a Szent-István-Társulat hivatott ellátni alkalmas tankönyvekkel. A nagyméltóságú püspöki kar határozott rendelkezése e tekintetben így szól a kath. népiskolák tanítóihoz: első sorban a Szent-István-Társulat kiadványai használandók tankönyvként a kath. tanintézetekben. A Szent-István-Társulat hivatalos iskolakönyvjegyzékét a tanítói karunk öntudatos és lelkiismeretes buzgalma ajánljuk. A mintákkal bőségesen felszerelt, illusztrációkkal gazdagon ellátott, több mint száz oldalas könyvecské a Szent-István-Társulat eddig kiadott összes tankönyvein kívül a most sajtó alatt lévő, vagy legközelebb kiadásra kerülő iskolakönyvek ismertetését is tartalmazza. Különösen felhívjuk a tanítói kar figyelmét az újabb tan- és vezérkönyvekre. A jegyzék ezenkívül az ifjúsági irodalom legjobb műveit is közli, valamint egy teljes hegedű- és orgonaharmonium jegyzékét is magában foglal. A ftdő zárdáknak szíves figyelmükbe ajánljuk a himzörámák jegyzékét. A Szent-István-Társulat jövő évi iskolakönyvjegyzékére, mint a kath. iskola legjobb tankönyveinek a jegyzékére, ez évben is szeretettel hívjuk fel kartársaink szíves figyelmét.

Körödy Miklós reáolvasókönyvei a román iskolákban. Ismeretesek a Körödy-féle reáolvasókönyvek, abból a szempontból, hogy szerző különös súlyt helyezett a nemzetiségi kérdésre. Az olvasókönyvekhez írott Vezérkönyvében még azon eszmét is felveti, hogy a nemzetiségi iskolák növendékeivel tömeges kirándulásokot kell tenni a magyar Alföld nagy

varosalba s viszont a magyar gyermekeket tömegekben el kell vinni a román, szász, tot, szerb testvéreink által lakott vidékekre, hogy ezáltal hazánk más-más ajkú, vallású és szokású népek összeismerkedjenek. Ugy látszik, ez a gondolat megtetszett a hazafiás irányú románoknak, mert Korödy Miklóssal tárgyalások kezdődtek, hogy szerző könyveinek a román nyelvre való átültetést engedné meg.

A román tanfériak ugyan a nemzetiségi szempontot nem hangsúlyozzák s öhajításukat főképp a könyvek rendszerével s anyagával indokolják, de ez a lényegen mit sem változtat s ha sikerül a versek körül felmerült nehézségeket eloszlatni, akkor talán rövid idő alatt románul nem is beszélő magyar szerző könyveiből fognak a román gyermekek tanulni. — A könyvek különben Lehr Albert és Geöcze Sarolta kedvező bírálatai alapján a nemzetiségi iskolák számára miniszterileg engedélyezettek.

HIREK.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus. A nemzetközi eucharisztikus kongresszusra a bécsi rendezőség egy újabb, módosított tájékoztatót adott ki. E szerint a kongresszusra háromféle jegyet bocsátanak ki: 1. 10 koronaért, mely feljogosít az összes üléseken és ünnepélyeken való részvételre, az összes kiadványokra, ezenkívül a jegyhez bécsi kalauzt adnak. E jegy továbbá feljogosít a kongresszussal kapcsolatos kiállítások, az arzenal, a hadi múzeum, az udvari levéltár, udvari múzeum, kincstár, a Lichtenstein hercegi, Harrach grófi, Czernin grófi képtárak, a történelmi, a művészeti, néprajzi múzeumok, spanyol udvari lovarda, az udvari istállóépületek, a schönbrunni állatkert és pálmaház megtekintésére és a királyi hazsír boltjának meglátogatására; 2. 6 koronaért, amely a kiadványok kivételével az előbb felsorolt összes előnyöket biztosítja; 3. 2 koronaért, amely egy nap összes ülésére jogosít. Akik ilyen jegyet öhajtanak, azoknak a megrendelésnél a napot, melyre kívánják, meg kell jelölniök. Tehát, akik a megrendelést e nélkül tették meg, ezt utólag pótolniök kell. Szeptember 14-re és 15-ére a 14-iki napi jegy együttesen érvényes, de a körmeneten való részvételre csak további 1 korona lefizetése mellett jogosít. Vasuti kedvezményre jogosító igazolványt csak valamilyen kongresszusi részvételi jegy mellé adnak ki és ezen az igazolványon ugyanannak a számnak és névnek kell lennie, amely a jegyen olvasható. A vasuti kedvezmény mértéke a következő: I. osztályú személyvonatú jegy gyorsvonat I. osztályra, II. oszt. személyvonatú jegy gyorsvonat II. osztályra, I. oszt. gyorsvonatú féljegy személyvonat I. osztályra, II. oszt. gyorsvonatú féljegy személyvonat II. osztályra és a harmadosztályú féljegy a harmadosztályra érvényes. A jegyek Magyarország és Ausztria bármelyik vasuti állomásán válthatók. A kedvezmény az odautazásnál szeptember 5-től 15-ig, a visszautazásnál 12-től 22-ig használható. A Dunagőzhajózási társaság is ad kedvezményt és pedig a legalább 30 tagból álló csoportoknak 50 százalékosat, egyes utazóknak pedig első osztályra másodosztályú, második osztályra harmadosztályú, a harmadik osztályra fél másodosztályú jeggyel való utazást. Az elszállásolásra vonatkozólag a bécsi kongresszusi iroda külön lakás-bizottságot szervezett, amelynek feladata, hogy a jelentkezők elhelyezéséről lehető mérsékelt

áron gondoskodjék. Remélhető, hogy e bizottságnak sikerülni fog ama már-már érezhető törekvést, mely az ilyen alkalmakkor az árakat emelni igyekszik, a kellő mértékre visszaszorítani. Az Országos Katolikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága, szíveségből közvetíti a bécsi lakásbizottsággal a jelentkezők részéről ez irányban előterjesztett kívánalmakat. A közvetítés úgy történik, hogy akár egyesek, akár csoportok bejelentik az Országos Katolikus Szövetségnek a lakásra irányuló kérésüket. Ebben a kérésben megjelölik a lakás minőségét (tömeges vagy egyéni elszállásolás, magánlakás vagy szálloda, egyes, kettős vagy több személyes szoba, egész család elhelyezése) és az árat, amit fizetni akarnak, végül pedig a napokat, amelyekre a lakást kéri. A Szövetség a bejelentéseket közli a bécsi lakásbizottsággal, ahonnan a szállás címéről értesítik, amit a Szövetség tudtul ad a jelentkezőknek, aki azután közvetlenül érintkezik a bérbeadóval és elküldi annak a foglalót, amely a szállás egy napi ára.

Ösztöndíj. Dunajölvári plébániahivatalnál augusztus 31-ig pályázhat itteni illetőségű közép- vagy felsőiskolai jó tanuló a Söröss Imre-féle kettőszázötven korona¹ évi ösztöndíjra. **Biró Imre,** prépost.

Elismerés a tanítónak. Samassa József biboros, egri érsek évenként jutalmazni szokta a kiváló buzgalmű kath. tanítókat. **Benkő** Adám terpesi kath. tanító, aki nyolc éve működik, ez évben másodszor részesült a libornokérsékilyen jutalmában.

Halálozás. Fejler Lipót a galgóczi rk. elemi népiskola, gazd. ism. isk. iparos tanonciskola előkészítő osztály tanítója, a vágújhelyi vidéki rk. népnevelők egyesülete választmányi tagja, 53 éves korában, 25 évi tanítói áldásos működés után meghalt. Nyugodjék békében.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

P. J. S. Azt csak a jövő évi miniszteri jelentésből tudhatjuk meg. — **R.** Az ügy most áll elintézés alatt. A lapok közlései után ítélve az ősznél előbb nem várható. — **Iskolaszék.** Intezkedtünk. A reklamációkat a lap kiadóhivatala intézi. — **Hatvan.** 1. Az iskolaszék jegyzőjét az iskolaszék szabadon választja tagjai sorából. 2. A jegyzőkönyv magyar nyelven vezetendő. 3. Az alkalmazás módja a tanító pedagógiai értékétől és megítélésétől függ. Ebben teljesen szabadon alkalmazza a rendelkezést. — **B. A.** Köszönet az értesítésért. — **H. M.** Készséggel tettem eleget kívánságának. — **W. J.** A Rendtartási szabályzathoz csatolt függelékben megtalálja az 1907. évi 27. t. c. végrehajtására kiadott utasításban részletes előírásait az eljárásnak. Szabály, hogy három hónappal az esedékesség előtt bejelentik. A kérvényt az iskolaszék intézi a miniszterhez és csatolja a korpótlék igényét megállapító határozatát, valamint a korábbi állami segélyt kiutaló végzés számát. — **Tanító Gyálpusztá.** A kérvényt a miniszterhez intézi és csatolja hozzá a helyesbítést indokoló mellékleteket. — A kérvényt az iskolaszék elnöke hivatalból küldi be a kir. tanfelügyelőséghez. — **J. M.** A törvény értelmében nem kötelezhető. A konyha és kamara teljesen az öné, azt mással közösen nem használhatja. — **K. K.** Katonái ügyekben legmegbízhatóbb útbaigazítást nyerhet az illetékes főszolgabírói hivatalban. — **F.** Beérkezett. — **F. B.** Nem kötelezhető. — **H. A.** Ha egyszersmind tantszéki képviselő is, akkor van joga szavazni, ha azonban csak mint jegyző működik közre az iskolaszékben, akkor nincs szavazati joga. — **P. J.** Levélben feleltem. — **P. Gy.** Az özvegy félévig élvezi elhunyt férjének összes járandóságait, tehát a lakást is. Ezt már az 1868. XXXVIII. t. c. 140. §-a megállapította.

PÁLYÁZATI HIRDETESEK

A nmélt. püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Halmoson tanítónői állásra pályázat hirdetik aug. 10-ig. Javadalom 1000 kor. és lakás. Kötelességei Rend-szabályokban. *Jankovich József* plébános, Gidrafa.

763 1—1

Pályázat a keresztúri róm. kath. iskola másodtanítói állására. Javadalmazása: községtől 200 kor., államsegély 800 kor., két szobás új lakás, kerttiltmény 20 kor. Határidő aug. 15. Folyamodványok kistapolcsányi plébániára (Bars m.) küldendők.

774 1—1

Pályázat **kislőczy** kántortanítói állásra. Javadalmazása: 2 szoba, konyha, kamra, istálló, szin, ól, kert, úrbéres erdőben 2/4 telek utáni jog, 16 ürméter fa, szántó föld, gabona, tandíjváltás 275 kor., államsegély 331 kor. Határidő aug. 18. Folyamodványok kistapolcsányi plébániára (Bars m.) küldendők.

775 1—1

Nagyúny (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelmei: községtől fizetése 638 kor., templomtól 78 kor., uradalomtól 10 kor., 21 köbméter kemény tűzifa átlaga 140 kor., 20 nagy mérő rozs átlaga 240 kor., ingatlan javadalma 4 hold 465 ööl, melynek jelenlegi bérhozama 248 kor., (ugyanenrek átlagos bérhozama csak 153 kor.), stóla és ostayütés be nem számítható átlaga 108 kor. Összesen 1462 kor. Ezen összegből 206 kor. annyiban föltételes, amennyiben az iskolaszék és politikai község képviselő tagjai ezt megszavazták már, megerősítés végett a megyéhez fölterjesztették, de ennek megerősítése a megyétől még be nem érkezett. A kántortanító kötelessége az iskolaszék által kijelölendő osztályt vezetni, ismétlősöket tanítani, kántori teendőket végezni. Pályázatok aug. 19-ig iskolaszék címére Nagyúny (via Holics) küldendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó.

768 1—1

A **nemeskajali** róm. kath. iskolaszék a kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Az iskolaszék megkívánja aug. 25. d. u. 3 órakor a nyilvános ének- és orgonapróbára a személyes jelenlétet. A kérvényhez csatolandó a kántori és gazdasági ismétlő-iskolai oklevél a tanítói oklevéllel egyetemben. Szövetkezeti és patronázs ügyek felkarolása. Javadalma: természetbeni lakás, 2 szoba, konyha, kamra és istálló, 1/4 hold kert. Kézpénz: polközségtől 536 kor., államsegély 104 kor., szántó föld 3 hold, pár-bér 40 pm. rozs, stóla 120 kor. Utiköltségek vissza nem térítetnek. A pályázatok benyújtandók főt. *Novinszky Gusztáv* pléb., isksz. elnökhöz Nemeskajalra (Pozsony m.)

773 1—1

A «Népnevelő» július 14-én megjelent számában hirdett **nagymagasfalui** osztálytanítói állás pályázatának határideje aug. 11-ig meghosszabbították. A folyamodványok az iskolaszék címére Nagymagasfalura (Pozsony m., vasút helyben) küldendők.

781 1—1

Az **ardánfalvi** (Nyitra m.) kántortanítói állás betöltendő. Javadalmazás: két szoba, egy konyha és kamrából álló lakáson és 300 ööl kerten kívül az iskolaszéki pénztárból havi részletekben 346-98 kor., államsegély 483-02 kor., 25 ürméter tölgy hasábfu befuvarozással csak 130 koronában és a stóla csak 40 koronában beszámítva a díjlelvén. Stólataxa: nagytemetés 6 kor., kistemetés 2 kor., halotti ének 2 kor., libera 2 kor. Kántori pótlék: 800 ööl ültetvényes föld felszántva, 48 kor. kézpénz. Kötelessége: a kántori teendők mellett az

osztatlan mindennapi és ismétlős tanterem ellátása. Tan-nyelv magyar-tót. Pályázati határidő aug. 14. Vasuti állomás Radosna mezőváros, hová sétálva 35 perc alatt lehet jutni. Kérvények Ardánfalvára, p. Radosna küldendők. *Jurik Kabos* plébános.

793 1—1

Az **illésházai** (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék az ujonnan szervezett III. tanítói állásra aug. 20-ig pályázatot hirdet. Javadalma a községektől 100 kor., államsegélyből 900 kor. és egy butorozott szoba. Kötelessége díjlelvén szerint. Kántorságban jártasaknak előny. Személyes megjelenés kívánatos. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények főt. *Kaján Endre* plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők.

791 1—1

A **lakácsi** (Nyitra m.) róm. kath. népiskolánál az ujonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Kötelességei a törv. és a főegyházmegevei szabályzat szerint. Fizetése a polit. községtől 100 kor., államsegély 900 kor. Lakása két szoba, konyha, kamra. A pályázatok aug. 20-ig betérjesztendők és az iskolai elnökséghez címzendők. Plébániahivatal.

801 1—1

A «Népnevelő» f. évi 28. számában a **nagymodrői** (Nyitra m.) kántortanítói állásra hirdetett pályázat ideje meghosszabbították aug. 29-ig. Ugyanakkor lesz itt a kántortanítói választás. *Sasvári N. János*, isksz. elnök.

802 1—1

Egri érseki megye.

A **nyiregyházi** róm. kath. iskolaszék **Királytelek-szőlőskerti** iskolájánál szervezett II-ik férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom 1100 kor. államsegéllyel és törvény szerinti természetben lakás. Kellően felszerelt kérvények beküldésének határideje aug. 15.

785 1—1

A **hajdunánási** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalma: háromszobás lakás mellék-helyiségekkel, két katasztrális hold 894 ööl szántó, melynek adóját a javadalmas fizeti, stóla 30 kor., rend-kívüli egyházi segély 188 kor., fizetéskiegészítés, korpótlék államsegélyből. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskola vezetése, a leánypolgári s az elemi iskola és ipartanonciskola róm. kath. növendékeit vallásoktatásban részesíteni. Főgimnázium helyben. Kérvények aug. 20-ig a hajdudorogi plébániahivatalhoz küldendők. Választás aug. 26-án.

795 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **gyergyóalfalui** róm. kath. egyháztanács pályázatot hirdet a most szervezett XI. tanítói állásra Javadalom: 900 kor. államsegélyből, 100 kor. községi pénztárból, természetben lakás, 400 ööl veteményes kert. Kötelessége: az I—VI. vegyes osztályokat és ismétlősöket tanítani a püspöki tanterv szerint és a hitoktatást végezni. Kellően felszerelt pályázatok aug. 15-ig a gyergyóalfalui róm. kath. egyháztanács címére küldendők. Megjegyzés: Az iskola és tanítói lakás öt kilométer távolságra van a községtől. *Miklós István* az egyháztanács elnöke.

765 1—1

Györi püspöki megye.

A **káptalanvisi** róm. kath. kántortanítói állásra aug. hó 24-ig pályázat hirdetnek. Jövedelme: díjlelvén szerint államsegéllyel együtt 1000 kor., 3 szobás lakás megfe-

lelő mellékhelyiségekkel. Kérvények a káptalanvisi plébánia címére (u. p. Zsira) küldendők. Választás *aug. 25-én* délután. 778 1—1

Répekehely község (Sopron m.) róm. kath. iskolaszéke ujonnan szervezte II. tanítói állásra a választás napjáig *aug. 18-ig* pályázatot hirdet. Javadalom: 900 kor. államségély, 100 kor. községtől, 20 kor. kertpótlék és szoba. Megválasztott nőtlen tanító vagy tanítónő a reábizandó mindennapi és ismétlős gyermekeket oktatja, a kántoriakban szükség szerint segédkezik. Nyelv magyar és német. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Ösmányok plébániahivatalhoz kéretnek. 790 1—1

Kassai egyházmegye.

Szilvásujfalusi (Zemplén m.) róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék nevében pályázatot hirdetek. Jövedelme: 2 szobás lakás előszobával, konyhával, kamrával és pincével, szép nagy gyümölcsös és zöldséges kert, 0101 □ölnyi szántó kat. jövedelme 21 kor. 62 fill., párber címén 5 köből rozs, 6 öl fára a községtől fuvarral 90 kor., a kegyes alapítványokból 152 kor. 80 fill., a vasútra kisajátított földek után 3 kor. 20 fillér, elesett járulékok címén a püspökségtől 7 kor., stóla jövedelem 20 kor., tandíj és 5% iskolai pótladó fejében 360 kor., ruhamosásért és ostszerűsítésért 16 kor., államségély címén 294 kor. és egyéb előre nem látott jövedelem, minden nagy mise után 80 fill. A pályázni szándékozók személyes megjelenése és próbaéneklése feltétlenül szükséges. Folyamodványaitak bizonyítványaikkal együtt *aug. 11-ig* küldjék. A választás *aug. 22-ikén* délelőtt tartatik meg. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Utiköltséget és napiidit nem ad a hitközség. *Szedlák Ede* isksz. elnök, plébános Szilvásujfalu, u. p. Kozma. (Zemplén m.) 724 2—2

A czekei róm. kath. iskolánál tanítónői állásra pályázatot hirdetnek. Az állást elnyerni akarók kellően felszerelt folyamodványaitak *aug. 15-ig* alulirothoz küldjék be. Fizetés: 900 kor. államségély és 100 kor. a hitközségtől, 2 szoba, konyha s kamarából álló lakás. A választás *aug. 17-én* lesz *Hlebik János* róm. kath. lelkes, isksz. elnök, Czeke (posta helyben) Zemplén m. 747 2—2

A háromhuta leányegyház tanítót, vagy tanítónőt keres. Fizetése államségéllyel 1000 kor. Tót anyanyelvűnek előnyben részesülnek. Pályázatok *aug. 16-ig* Mayer *Gierza* erdőhorvát-i (Zemplén m.) plébánoshoz küldendők. 776 1—1

A boldogkőváraljai kántortanítói állás javadalma: Tandíjváltás az adóhivataltól 347 kor., 5 kat. hold 153 □öl szántóföld jövedelme 4396 kor. Párber 7 régi köből rozs, 7 köből árpa 112 kor., ehhez készpénz 24 kor. Alapítványozott szentmiskéért 30 kor. Stóla 40 kor. Vallásalapból kárpótlás a nem katolikuskoréért 2536 kor. Négy szekér gallya a községtől 640 kor. Legelő négy scarvasmárhára és négy sertésre esetleg négy makkolatás (ha terem makk.) Természetben 1040 kor. Államségély 362 kor. Tartozik ünnep- és vasárnapokon nemcsak az ünnepélyes szentmise alatt, de a csendes mise alatt is kántori teendőket végezni és az ismétlőiskolásokat külön díjazás nélkül tanítani. Választás a helyszínen *aug. 22-én* d. e. 10 órákor. 792 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A nagyszalontai róm. kath. hitközség pályázatot hirdet egy ujonnan szervezett tanítónői állásra. Javadalma: a hitközség pénztárából 100 kor. és államségély 900 kor. Továbbá 300 kor. lakbér és 20 kor. kertilletmény, amit a hitközség ad. Kötelessége ezidőszert az I—II. vegyes osztályt vezetni és az I—VI. osztályú leányövendékeket női kézimunkára tanítani. Kérvények oklevél, keresztlevél és honossági bizonyítvánnyal felszerelve a nagyszalontai róm. kath. iskolaszékhez címezve a plébániahivatalhoz *aug. 15-ig* küldendők. A megválasztott tanítónő állását f. év szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni. Az iskolaszék. 794 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Bellusi (Trencsén m.) róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állás van üresedésben, amelyre *aug. 15-ig* lehet pályázni. Javadalmazás: hitközségtől évi 800 kor. havi előleges részletekben, fiókközségtől 41 kor. Államségély évi 200 kor. Lakás és kert helyett évi (160+40) 200 kor. Összesen 1241 kor. Biztosítható mellékjövedelem évi 600 kor. Előnyben részesül oly nős tanító, aki hitel és fogyaszt. szövetkezetek könyvvezetéséhez ért. Folyamodványok az isksz. elnökhöz Bellusra nyújtandók be. Személyes előzetes jelentkezés kívánatos, de nem feltétlenül szükséges. A megválasztott tanító állomását f. év szept. 1-én elfoglalni köteles. 740 2—2

A «Népnevelő» 1912. évi 28. és 29. számában közölt alsórétfalusi kántortanítói állásra a pályázati határidő *augusztus 10-ig* meghosszabbították. Iskolaszéki elnök. 742 2—2

A deményi (Trencsén m.) róm. kath. iskolánál ujonnan szervezett második tanítói állásra *aug. 18-iki* határidővel pályázatot hirdetnek. Díjlevél szerinti fizetése: hitközségtől 100 kor., államségély 900 kor., kertváltás 20 kor., tűzifa címén 80 kor. Kétszobás uri lakás konyhával, kamrával és pincével természetben. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályok oktatása, gyermekeket istentiszteletre vezetni s reájuk felügyelni, hittant emléztetni s hitoktató akadályoztatása esetén tanítani. Kántoriakban segédkezni és helyettesíteni. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. Állás szept. 1-ével elfoglalandó. Felszerelt kérvények alulirothoz cíjzendők. *Turcsák József* kanonok plébános, isksz. elnök. 798 1—1

Pécsi egyházmegye.

A tolna-ozorai róm. kath. iskolaszék az 1912/13. tanévre 9 tanerős iskolájához egy férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a hitközségtől 900 kor., egy szobából álló lakás és 20 kor. kertilletmény, államtól 100 kor. fizetékiegészítés. Kötelességei a főt egyházmegyei Hatóság által helyben hagyott Rendszabályokban megtekinthetők. Kellően felszerelt kérvények *aug. 14-ig* főt *Pintér Károly* plébános, isksz. elnök úrhoz küldendők. Egyházi énekekben és zenében jártasak előnyben részesülnek. 749 2—2

Szászváron a megüresedett osztálytanítói s egyszerű mind segédkántori állásra *aug. 18-ig* pályázatot hirdetnek. Javadalma: 1000 kor. alapfizetés, 30 kor. kertilletmény, 80 kor. a kántoriakban való segédkezés fejében, 2 szobából, előszobából, konyhából stb. mellékhelyiségekből álló lakás. Kötelességei díjlevél szerint. A kántori teendőkben való jártasság bemutatása a választást megelőző vasár- és ünnepnapokon történhetik. Tannyelv magyar, német nyelv kívánatos. Férfiak hiányában nőtanítók is megválasztatnak, kik kötelesek a női kézimunkát is 2 órában tanítani. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények a szászvári róm. kath. iskolaszék elnökéhez intézendők *Baranyaszászvár. Bubregyh Béla* plébános, isksz. elnök. 771 1—1

A kisujbányai (Baranya m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetnek. Lakása: 2 szoba, nyári és téli konyha, éléskamra, pince, padlás, istálló, sertésöl, baromfiöl, fakamra, kert. Javadalma: hitközségtől készpénz 200 kor., természetben: 32 pozs. mérő rozs, értékelve 192 kor., 1 kat. hold és 134 □öl szántóföld, értékelve 16 kor. 67 fill., 362 □öl rét, értékelve 9 kor. 14 fill. (ezen szántóföld és rét évi 50 koronáért meg két évig használatban van), földmunkálás, értékelve 4 kor., 20 köbméter hasábfá vágása és beszállítása, értékelve 20 kor. Politikai községtől ismétlősök oktatásáért 40 kor. Püspöki kegyuralomtól készpénz 92 kor. 40 fill., 113 liter Borjáradóság fejében 22 kor. 60 fill. Természetben: 20 köbméter hasábfá a kántortanító kizárólagos használatára, értékelve 60 kor., 4 hold erdei rét, értékelve 20 kor., stóla 5 kor., államségély 318 kor. 19 fill. Megválasztott kántortanító tartozik a püspökszentlászlói róm. kath. hitközségben más törvényes intézkedésig összes kántori teendőket végezni, miért az esettről-esetre kiszabott stólán kívül a kegyuralomtól 200 kor. honorarium-

ban részesül. Összesen 1200 kor. Megválasztott kántortanító tartozik a «pécsegyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület»-be lépni. Egyéb kötelességek a díjlevélben. Megválasztottnak utazási és szállítási költségeit a hitközség viseli. Kántorságban való jártasság szükséges, a német nyelv tudása előnyös. Kellően felszerelt kérvények *aug. 14-ig* a róm. kath. plébániahivatalnak, Püspökszentlászló (Baranya m.), u. p. Hosszuhetény küldendők. Választás *aug. 15.* Megválasztott tartozik az állását azonnal elfoglalni. 764 1—1

A magyarsarlósi (Pécs mellett) róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetése: 900 kor. államsegélyből, 100 kor. a hitközségtől, 20 kor. kertilletmény, egy szobából álló lakás. Felszerelt kérvények *aug. 18-ig* Püspökbagádra (posta Nagykozár) elnökhöz küldendők. Választás *aug. 20. Ujváry Miklós,* isksz. elnök. 799 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Karancsberény (Nógrád m.) fiókegyházmegye kántortanítói állomására *aug. 10-ig* pályázatot hirdettek. Jövedelme készpénzben 494 kor., stóla, párbér és földből 691 kor. *Káposztássy Imre* plébános. Karancseszki. 788 1—1

Czakó fiókegyházmegye tanítói állásra *aug. 18-ig* pályázatot hirdettek. Javadalma: készpénzben, terményben, ingatlanban 777 kor. államsegéllyel 1000 kor. Lakása két kis szoba, konyha, kamra szükséges melléképülettel, kis házikert. Kötelessége: osztatlan iskola vezetése, ismétlő oktatás és ünnep-vasárnap délutáni isteni tisztelt végzése hivatással. Állás kényelmes, tanulók 20 körül, állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények okmány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, intézendők róm. kath. plébániahivatalhoz, Rimaszécs. *Dr. Fábrián Antal* plébános. 789 1—1

A panyidaróczyi (Nógrád m.) újonnan szervezett róm. kath. elemi iskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma: a hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor. Kötelessége: az I—II. osztályú osztatlan vegyes iskola vezetése, az ismétlők tanítása, a templomban a gyermekekre való felügyelet, kézimunka tanítása. Lakása természetben van. Választás *aug. 11-én.* Kérvények *aug. hó 10-ig Dörffel Elek* plébánoshoz Vilke, (Nógrád m.) intézendők. 797 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A bicskei róm. kath. iskolaszék *aug. hó 18-iki* lejárattal szeptember 1-től félévre helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: havi 60:66 kor., stóla, bútorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: a II. osztály vezetése és az összes kántoriak végzése. (Cím: Plébániahivatal Bicske, (Fejér m.) 772 1—1

Szepesi püspöki megye.

Szepes-Lándok róm. kath. kántortanítói állásra *aug. 15-ig* pályázatot hirdettek. Jövedelme: készpénzben, terményben és államsegély 1000 kor. Be nem számítható mellékjövedelem 400 kor. Tannyelv: tót-magyar. 627 4—5

Szombathelyi egyházmegye.

A rábaszenttamási kéttanítós népiskolánál róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazás: 3 szoba, konyha és melléképületekből álló lakás, készpénzben és terményekben 1058 kor. tanítói, 666 kor. kántori fizetés. Kötelességek a választási jegyzőkönyv szerint. Próbaéneklés és választás *aug. 21.* Kellően felszerelt kérvények nagys. *Rigó Zsigmond* apát-plébános úrhoz Rábaszenttamás, u. p. Rábamolnári (Vas megye) küldendők. 731 2—2

A lendvajakabfai róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: államsegéllyel együtt 1000

kor., lakás és kert. Határidő *aug. 12* Pályázatok az iskolaszék címére küldendők, u. p. Resznek (Zala m.) 777 1—1

Ujhegyi róm. kath. iskolánál III. tanítói állásra *aug. 11-ig* pályázatot hirdettek. Jövedelme: államsegéllyel 1020 kor., két szoba, egyik bútorozott. Kötelessége: díjlevélben. Választás *aug. 18.* P. Pusztaszentmihály, (Vas m.) *Iskolaszék.* 800 1—1

Váci egyházmegye.

Buják (Nógrád m.) két kath. tanítónői állomásra pályázatot *aug. 10-ig* a faluban és Kenyelpusztán. Fizetés 1000 kor., nagyrészt államsegélyből, rendes lakás, kert váltásdíjban ott, természetben emitt. *Plébános.* 752 2—2

A galgahévízi (Pest m.) róm. kath. népiskolánál az újonnan rendszeresített negyedik tanítói állás betöltendő. Fizetése díjlevél szerint az iskola pénztárából havi előleges részletekben 100 kor., államsegélyből 900 kor., lakbér és kertilletmény községi segélyből 200 kor. Faiskola kezelésben és kántorságban jártasak előnyben részesülnek. Kötelességei a díjlevélben lesznek felsorolva. Pályázati határidő *aug. 15.* Állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények az Iskolaszék címére küldendők. 770 1—1

A cserhátszentiváni róm. kath. népiskolánál szervezett II. tanítói állásra, melynek javadalma: 1. Alapítvány a hitközségtől 100 kor., fizetésekiegészítés az államtól 900 kor., továbbá 2 természetbeni lakás, mely áll egy szoba s konyhából és melléképületekből, végül 3 egy-egy hold kertilletmény — ezennel pályázatot hirdettek. Pályázók kötelessége lesz a női kézimunkát is tanítani. Kellően felszerelt pályázatok a Plébániahivatalhoz *aug. 15-ig* beküldendők. *Kopeckzy József* h. plébános, isksz. elnök. 779 1—1

A váci róm. kath. iskolaszék a II. számú polgári fiúiskolánál betöltendő segédtanítói állásra pályázatot hirdet. Ezen állásra oly okleveles polgáriskolai tanítók pályázhatnak, kik fizikai és matematikai szakra képesítettek. Fizetése az iskolaszék pénztárából 700 kor., államsegélyből 700 kor., lakáspénz 420 kor. Négy évenkénti 200 koronás előléptetés biztosítva. A szabályszerűen felszerelt kérvények alulírott iskolaszéki elnökhöz *aug. 20-ig* nyújtandók be. *Schmidt János* praelátus-kanonok, isksz. elnök. 784 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Zsid (Zala m.) róm. kath. elemi népiskola újonnan szervezett osztálytanítói állomásra pályázatot hirdet. Fizetése: hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor., egy bútorozott szoba, fűtés és takarítással. Kötelessége: iskolaszék által meghatározandó osztály, nemkülönben az ismétlő férfiosztályban a gyermekeket tanítani, kántori teendők minden ágában díj nélkül segédkezni. Csak férfitanítók pályázhatnak, személyes megjelenés nem szükséges, de okmányaikkal felszerelt kérvényeiket pályázók *aug. 17-ig* iskolaszék elnökségéhez terjesszék be. Megválasztott az állást szept. 1-én tartozik elfoglalni s a «Gondviselés» alapnak tagja lenni. 786 1—2

Szulok anyaközséghez tartozó Kálmáncsán újonnan szervezett róm. kath. el. iskolához a tanítónői állásra pályázatot hirdettek. Fizetése: a hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor., 2 szoba, 1 konyha melléképületekkel. Kötelessége a díjlevél szerint. Pályázati határidő *aug. 11.* A kérvények a szuloki (Somogy m.) plébániahöz intézendők. *Elnök.* 790 1—1

A «Népnevelő» 30. számában hirdett *taliándörögdi* tanítói állomásra a pályázati határidő nem 20-án, hanem *11-én jár le.* Választás 12-én. *Tapolczai Pál* plébános. 782 1—1

Surd (Somogy m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: államsegéllyel 1000 kor., lakás, kert. Pályázatok *aug. 10-ig* beadandók. Személyes megjelenés szükséges. Plébániahivatal Zákány. 766 1—1

Böhönye községben (Somogy m.) a róm. kath. elemi népiskolánál újonnan szervezett, szeptember hó 1-én elfoglalandó IV. osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma: 900 kor. államsegély, 100 kor. a hitközségtől,

20 kor. kertiletmény, természetbeni lakás, vagy megfelelő lakber. Kötelességei: a reábizott tanítótelegeket tanítani, az összes növendékeket hétköznapiokon is templomba és annak idején körmenetekre kísérni, reájuk felügyelni, a kántort szükség esetén díjtalanul helyettesíteni, a «Gondviselés» nyugdíjintézetbe belépni. Kérvények aug. 8-ig *Brand Ferenc* isk. elnök címére küldendők.

A pötrétei róm. kath. iskolaszék a tanítónői állásra aug. 20-ig bezárólag pályázatot hirdet. Fizetése: 900 kor. államszegély és 100 kor. a hitközségtől. Lakása áll: 2 kis szoba, konyha, éléskamra és padlásrészéből. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat és a leányismétlősöket oktatni s úgy a mindennapi, mint az ismétlő tankötelegeket az iskolaszék által kiszabott időben és óraszámban a női kézimunkára díjtalanul tanítani. Kérvények aug. 20-ig a pacsai plébániahivatalhoz küldendők. Megbízásból: *Sárváry István* tanító.

780 1-1

Jeles oklevéllel és több évi gyakorlattal bíró okl. tanítónő magyar és német nyelvismérettel állást keres kath. iskolánál. Pusztára is elmegy. Cím: «Népnevelő» kiadóhivatalban.

787 1-3

Egy teljesen jó karban levő amerikai szerkezetű, 12 változatú, térdregiszterrel, csinos harmonium eladó. Bővebb tudósítási levélben. Plébánia Rézbánya (Bihar m.)

767 1-1

Védjegye

Magyar törlogummi
kapható minden papirkereskedésben.

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

476-5
Magyar Ruggyantaárugyár
Részv.-Társaság Budapest.

PÁRTOLJUK A HONI IPART!

Új szab. keverék! 767-4 Telje en fénytelen.

FRANGO szállítja a miniszterleg ajánlott s többszörösen kitüntetett, mely telete, hamar száradó, tartós és használatkés

iskolatábla-mázát.

Egy 1/2 bádogszelence 1/4 kg. 18 m² ter. K 7.—
" 1/2 " " " 9 m² " " 3.60
" 1 drb iskolatáblamáz ecset " " 2.—
" palack legfinomabb hig. piros vonalozó festék ecsettel " " 80
Ragaszt. szállítólevél " " 40
Új mázolás és vonalozási utasítással
Greschik Gyula, Lőcsén.

Dallamos präludiumok az összes hangnemből 4 kor.
Miatyánk, Üdvözlégy (ének) 2 kor. Ünnepi
daloskönyv gyermekekra 3 kor. Népszöveg-
ségi induló vegyesóra 3 kor. **Kontor Elek**
75 fillér. Megrendelést kér
kollegánk Budapest, II., Albrecht-út 7. szám.

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakísérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor.

379 12-26

Zámbó Károly kántor, Szeged.

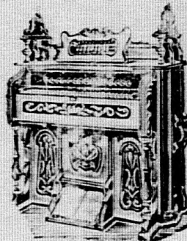
50 új gyászmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 13-19
MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

Elismert elsőrangú műrekek csak a **Zimmermann-féle** harmoniumok!

Az előkelő valódi **Zimmermann-féle**

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér-képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!
Üzletek. Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London,

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilámos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító.

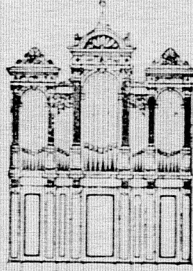
A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangu orgonákat szállít.

Mindennemű orgonajavításokat és hangolókat lelkiismeretes

és pontosággal teljesít.

Tervezeteit és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2-52

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomáig ::

Tanároknak s lelkészeknek különösen százeléngedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentes. Részletfizetés engedélyezve.

93

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianókról.